

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گیلان
مرکز آموزشی درمانی پژوهشی ۱۷ شهرپور رشت

سمینار آشنایی با کوروناویروس، علائم و نشانه های آن

تهیه کننده: آذر رضاصفت-سوپروایزر آموزشی

مقدمه

- کوروناویروس ها خانواده ای از ویروسها هستند که موجب طیف وسیعی از بیماریها از سرماخوردگی تا نشانگان حاد شدید تنفسی می گردند.

- کوروناویروسها اغلب در حیوانات (محدودی از موارد در انسانها) موجب بیماری می شوند.

- تاکنون ۶ گونه کوروناویروس شناخته شده اند که امکان بیماریزایی در انسان دارند.

- از بین ۶ گونه، ۴ گونه بیماری خفیف ایجاد کرده و ۲ گونه (SARS, MERS) توانایی ایجاد بیماری شدیدتر را دارند.

مقایسه SARS , MERS

- تماس نزدیک با بیمار مبتلا به MERS می تواند باعث انتقال بیماری گردد اما ویروس SARS توانایی بالا و پایدار در انتقال فرد به فرد و گسترش وسیع در جامعه را ندارد .
- ۴۰٪ مبتلایان به ویروس MERS بعد از بستری در بیمارستان فوت شده اند که این میزان در SARS حدود ۳ تا ۴ برابر بیشتر است.
- ویروس MERS برخلاف سایر کوروناویروسها که بیشتر به بافت تنفسی علاقه دارند، می تواند **باعث آلودگی بافت‌های مختلف بدن شود** و بافت تنفسی، کبد، کلیه ها و ماکروفاژها را آلوده کند.

راههای انتقال MERS

❖ تماس مستقیم با فرد بیمار (تماس با ترشحات آلوده بیمار و راه تنفسی)

❖ تماس غیرمستقیم با اشیایی که با ترشحات بدن بیمار مبتلا به MERS آلوده شده اند.

❖ تماس مستقیم با شتر یا ترشحات آلوده بدن شتر یا تماس غیرمستقیم با محیط آلوده یا محصولات لبنی غیرپاستوریزه و فرآورده های آلوده (ادرار ، ترشحات بینی شتر، بزاق و خون آلوده)

نوشیدنی ها و مواد غذایی غیرمطمئن در عربستان به عنوان
« منبع احتمالی » مطرح گردیده است.

دوره کمون بیماری

دوره کمون بیماری از ۲ تا ۱۴ روز متغیر می باشد.

دوران سرایت بیماری

- تاکنون موردی از انتقال بیماری در دوره کمون مبتلایان به MERS یا موارد بدون علامت بیماری گزارش نشده است.
- معمولاً در کوروناویروسها در روز چهارم بیماری، بیشترین میزان انتشار ویروس وجود دارد.
- امکان سرایت بیماری به دیگران تا ۲۴ ساعت بعد پایان تب و سایر علائم بیماری وجود دارد.
- در مبتلایان به MERS ، توصیه می شود تا ۲۴ ساعت بعد پایان علائم و قطع تب بیمار در انزوله بماند.

تظاهرات بالینی MERS

• **شایعترین** علایم بیماری ← تب و علایم تنفسی

• تب، علایم تنفسی خفیف، اسهال، ضعف، بیحالی

• در موارد شدید بیماری ← عفونت شدید و پیشرونده ریه ها، نارسایی تنفسی، نارسایی کلیوی، نارسایی چند ارگان بدن

• در برخی موارد ← لنفوپنی نسبی

• اگر در سیر بیماری ترومبوسیتوپنی و لکوسیوتوز و افزایش INR رخ دهد
← **پیش آگهی بد**

• افزایش آنزیمهای کبدی نشاندهنده ← آسیب کبد و کلیه

تعریف موارد مشکوک به کوروناویروس

• فرد **تب دار** دارای شواهد (علائم رادیولوژیک و بالینی) عفونت ریه یا سندرم دشواری تنفسی حاد (ARDS) + حداقل یکی از موارد زیر :

۱. سابقه سفر به عربستان، امارات متحده عربی، اردن، عمان، قطر، یمن و کویت ←

۲. تماس نزدیک با مسافر علامت دار : مسافری که در عرض ۱۴ روز بعد از بازگشت مبتلا به حداقل یکی از علائم حاد تنفسی، تب و اسهال شده باشد.

تعریف موارد مشکوک به کوروناویروس

۳. عضو یک خوشه بیماری تنفسی حاد شدید (SARI) با علت نامعلوم باشد.

۴. هر یک از پرسنل درمانی که در دوره بستری یک بیمار کوروناویروس قطعی در آن بخش شاغل بوده و در عرض ۱۴ روز بعد از حضور در آن واحد درمانی ، دچار بیماری تنفسی شدید SARI گردد.

تعریف موارد محتمل کوروناویروس

❖ فرد بیماری است که نتیجه آزمایش نمونه ترشحات تنفسی در او **مثبت نشده باشد**.

نکته: هرگاه بر اساس پاسخ آزمایشگاه فرد بیمار در تعریف محتمل قرار گرفت ، ضروری است تا نمونه کافی مجدد برای آزمایشگاه رفرانس کشوری ارسال گردد.

❖ در چنین مواردی قویا توصیه می شود نمونه از ترشحات تحتانی دستگاه تنفس (مانند خلط، اسپیره ترشحات نای، شستشوی مایع) تهیه شود.

❖ زمانی که بیمار علائم درگیری بخشهای تحتانی سیستم تنفس را ندارد و نمونه های تحتانی قابل تهیه نباشد، نمونه سوآب بینی-حلقی و سوآب دهانی-حلقی توصیه می شود.

❖ در مواردی که جواب مثبت نمی باشد، یک جفت نمونه سرم در فاز حاد و نقاهت نیز از بیمار تهیه شده و به آزمایشگاه ارسال می شود.

تعاریف دیگر موارد محتمل کوروناویروس

۱- فرد بیمار تبار دارای علائم تنفسی حاد با هر شدتی که باشد و هر ۲ شرط ذیل را داشته باشد:

- الف) تست آزمایشگاهی انجام شده مثبت مثبت نباشد .
- ب) بیمار ارتباط اپیدمیولوژیک مستقیم با یک مورد قطعی بیماری داشته باشد.

۲- فرد تب دار دارای علائم تنفسی حاد شدید (SARI) به همراه:

- الف) داشتن ارتباط اپیدمیولوژیک مستقیم با یک بیمار قطعی
- ب) امکان نمونه گیری از وی نباشد یا نتیجه بررسی روی یک نمونه ناکافی، منفی باشد

تعاریف دیگر موارد محتمل کوروناویروس

۳- فرد تبار دارای علائم تنفسی حاد شدید (SARI) و هر ۲ شرط ذیل:

تست آزمایشگاهی مثبت نباشد

سابقه سفر یا حضور در کشورهای ذکر شده وجود داشته باشد.

تعریف موارد قطعی کوروناویروس

- فرد بیمار مظنونی که دارای نتیجه مثبت قطعی آزمایشگاهی باشد.

نحوه گزارش دهی موارد مشکوک:

۱. کلیه موارد مشکوک باید به طور فردی به **مرکز بهداشت** گزارش دهی شود.
۲. با رعایت اصول پیشگیرانه و احتیاطی کافی، از موارد مشکوک نمونه گیری شود.
۳. نمونه نهیه شده در حداقل زمان (کمتر از ۷۲ ساعت) به آزمایشگاه **رفرانس** کشوری منتقل شود.
۴. همزمان با تهیه و ارسال نمونه به آزمایشگاه، **گزارش فوری** به سطوح بالاتر عملیاتی انجام شود.
۵. موارد قطعی بعد تایید آزمایشگاه بلافاصله به اطلاع تیم بهداشتی درمانی مراقبت بیمار در سطح محیطی رسانده خواهد شد.

موفق باشید